

Festival

IM. STEFANA DORAWY

2023

Festival

IM. STEFANA DORAWY

KSIĄŻECZKA FESTIWALOWA

„Gdzie człowiek spotyka Boga,
tam samo słowo już nie wystarcza”

kard. Joseph Ratzinger

Chetmża
2023

Toruń, 25 maja 2023 roku

Szanowni Organizatorzy i Uczestnicy Festiwalu im. Stefana Dorawy!

Żyjący w starożytności mędrzec i wybitny filozof Arystoteles, słusznie twierdził, że *muzyka wpływa na uszlachetnienie obyczajów*. Szczególnie muzyka klasyczna podnosi człowieka z nizin codzienności ku temu, co najbardziej wzniosłe. Ludzie wierzący dzięki niej ożywią ducha i zbliżą się do Boga. Muzyka jest także swoistym *uniwersalnym językiem, który mówi bezpośrednio z serca do serca* (św. Pius XII).

Jestem przekonany, że świat współczesny potrzebuje sztuki i muzyki, ponieważ pozwalają one wydobyć z człowieka to, co najwartościowsze. Festiwal im. Stefana Dorawy to ambitny projekt, który będzie wydarzeniem o randze międzynarodowej oraz przyczyni się do promocji muzyki klasycznej w Chełmży i regionie. Pomoże także w pielęgnowaniu pamięci o lokalnych twórcach kultury, którymi niewątpliwie byli Stefan i Alfons Dorawowie. Ich działalność muzyczna trwała 90 lat. W latach 1929-1958 Stefan Dorawa był organistą i dyrygentem Chóru Święta Cecylia w parafii pw. Św. Mikołaja Biskupa w Chełmży. Za zasługi dla muzyki i kultury w diecezji chełmińskiej bp Kazimierz Józef Kowalski nadał Panu Dorawie tytuł Profesora Muzyki Kościelnej, a po latach Rada Miasta Chełmży nadała jednej z ulic Jego imię.

Mam nadzieję, że Festiwal stanie się solidną marką, która wypromuje miasto oraz pozwoli wydobyć potencjał kulturalny Chełmży. Będzie to również okazja do *uszlachetnienia obyczajów* i podniosłej modlitwy. Wszystkim pomysłodawcom, organizatorom, artystom i uczestnikom Festiwalu im. Stefana Dorawy gratuluję i dziękuję za trud oraz życzę błogosławionego czasu z muzyką klasyczną!

Biskup Toruński

Szanowni Państwo!

Czy można połączyć wypoczynek nad wodą z uczestnictwem w koncertach muzyki klasycznej? Okazuje się, że jest to możliwe. Wystarczy wybrać się do Chełmży. To położone zaledwie 20 km od Torunia i 40 km od Bydgoszczy miasto ma niepowtarzalne walory, których może mu pozazdrościć wiele turystycznych ośrodków. A w dodatku z obu stolic naszego województwa można tam wygodnie dojechać samochodem, autobusem, pociągiem lub rowerem. Na czym polega ta unikatowość? W Chełmży z zabytkowego rynku, do którego przylegają dwa gotyckie kościoły, w tym potężna Konkatedra Św. Trójcy, gdzie pochowano m.in. wielkiego mistrza zakonu krzyżackiego i średniowieczną mistyczkę, błogosławioną Jutę, można dotrzeć po przejściu niewielu metrów wprost nad jezioro. To piękny, czysty akwen o malowniczej linii brzegowej, idealny do wypoczynku i uprawiania sportów wodnych. Przez całe tegoroczne lato w chełmińskiej katedrze rozbrzmiewać będzie muzyka poważna. A wszystko za sprawą organizowanego po raz pierwszy festiwalu muzycznego. Jego

patronem jest Stefan Dorawa, wieloletni organista i dyrygent działającego przy parafii Chóru Święta Cecylia. To szczególny zespół wokalny. Po pierwsze jest to najstarszy polski chór istniejący nieprzerwanie od ponad 150 lat. A po drugie – w swej półtorawiecznej historii miał tylko czterech dyrygentów – przez 90 lat kierowali nim właśnie Stefan Dorawa i jego syn Alfons. Zachęcam więc do udziału w chełmińskim festiwalu. A organizatorom życzę, by zgodnie z ambitnymi planami, udało się obudzić drzemiący w Chełmży potencjał kulturalny. Wszak, jak twierdził Stefan Żeromski, „... muzyka to wyłom, przez który dusza leci w regiony wolności”.

Piotr Całbecki
Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Toruń, czerwiec 2023

Chór 441 Hz (Gdańsk) Anna Wilczewska – dyrygent

Chór 441 Hz to grupa entuzjastów, pasjonatów i indywidualistów. Zespół, choć nie stroni od wykonywania tradycyjnej muzyki chóralnej, pasjonuje się przede wszystkim odkrywaniem jej nowych możliwości. Jest otwarty na nietypowe, pozornie niemożliwe wyzwania. Jak mówi dyrygentka Anna Wilczewska, „Im trudniej, tym lepiej”.

W 2006 roku Anna Wilczewska, wtedy jeszcze studentka dyrygentury chóralnej, skrzyknęła grupę przyjaciół, by wspólnie wykonać utwór ich kolegi. Wkrótce ta nieoficjalna grupa zamieniła się w Chór Kameralny 441 Hz pod kierownictwem Wilczewskiej, która od początku pełni funkcję dyrygentki i dyrektorki artystycznej, a dziś jest jedną z najwyższej cenionych dyrygentek młodego pokolenia.

Herce słyną ze swojej uniwersalności, potrafią profesjonalnie wykonywać muzykę Mozarta czy Moniuszki, ale odnajdują się także we współczesnych performansach, na przykład współtworząc ze Svenem Helbigiem elektroniczno-wizualny spektakl „I Eat The Sun And Drink The Rain”. Ważnym dokonaniem grupy był udział w spektaklu „Antyhona” Teatru Dramatycznego w Białymstoku. W 2019 roku zespół połączył siły i głosy z Bobbym McFerrinem, by wspólnie wykonać tzw. Circlesongs, czyli utwory tworzone i modyfikowane na żywo, przed publicznością.

Zespół skupia się na odnajdowaniu nowych brzmień i technik wokalnych, eksplorując także techniki charakterystyczne dla różnych kręgów kulturowych – na jego ostatnim albumie „Song of

the North” można usłyszeć skandynawski zaśpiew kulning czy inuickie joiiki. To propozycja nie tylko dla wielbicieli folkloru Północy, ale i słuchaczy otwartych na poznawanie możliwości ludzkiego głosu. Zespół wcześniej nagrał jeszcze dwie płyty: Serioso-Giocoso (2011) i Modern Choral Masterpieces (2014). Dzięki doskonałym zdolnościom interpretacyjnym chóru współcześni kompozytorzy chętnie powierzają Hercom prawykonania swoich dzieł. Dotychczas zrobili to m.in. Leszek Możdżer, Karol Nepelski, Krzysztof Zimmerman czy Zygmunt Krauze.

Klasy zespołu dowodzą też laury zdobywane na licznych konkursach i festiwalach krajowych i międzynarodowych: Grand Prix na XII Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym Mundus Cantat w Sopocie, Grand Prix na III Międzynarodowym Festiwalu Muzyki im. Józefa Świdra w Cieszyńcu czy podwójne złoto zdobyte na IX Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym Slovakia Cantat 2016 w Bratysławie. W 2018 r. Herce zdobyły miano jednego z czterech najlepszych chórów na świecie podczas „chóralnego mundialu” – Llangollen International Musical Eisteddfod 2018.

Zespół 441 Hz aktywnie współtworzy życie kulturalne w Gdańsku. Organizuje festiwal Gdańska Wiosna Chóralna, dzięki któremu mieszkańcy miasta mogą obcować z muzyką chóralną na najwyższym poziomie. Uczestniczy też w inicjatywach lokalnych twórców kultury, biorąc m.in. udział w Festiwalu Muzyki Współczesnej Nowe Fale czy Festiwalu Musicalia.

Jakub Garbacz – organy (Łódź)

godz 16:00 **25 CZERWCA**

Jakub Garbacz to organista, producent muzyczny i realizator dźwięku. Urodził się w 1975 r. w Kielcach, gdzie rozpoczął swoją muzyczną edukację w Państwowej Szkole Muzycznej w klasie fortepianu, jednocześnie ucząc się gry na organach u Jerzego Rosińskiego, organisty bazyliki katedralnej w Kielcach. W 2000 roku ukończył z wyróżnieniem studia w klasie organów prof. Mirosława Pietkiewicza w Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, a w 2011 roku studia podyplomowe w zakresie realizacji dźwięku. Uczestniczył w wielu kursach mistrzowskich interpretacji i improwizacji organowej, a także w konkursach muzyki organowej: Brno – 1997 r. (udział w półfinale), Rumia – 1997 r. (II nagroda), Wilno – 1999 r. W latach 1999–2001, jako stypendysta szwajcarskiej Stiftung für Internationale Meisterkurse für Musik, brał udział w letnich kursach mistrzowskich prowadzonych przez prof. Jeana Guillou w Tonhalle w Zurychu. Koncertował podczas większości festiwali organowych w Polsce, a także za granicą (m.in. w Czechach, Finlandii, Holandii, Irlandii, Niemczech, Szwecji, na Litwie, we Włoszech). Jakub Garbacz prowadzi intensywną działalność jako

muzyk kameralista, występując z chórmi, solistami i zespołami muzyki dawnej. Na stałe współpracuje z flecistką Joanną Woszczyk-Garbacz.

Garbacz od 2002 roku pełni funkcję pierwszego organisty bazyliki archikatedralnej pw. Św. Stanisława Kostki w Łodzi. Sprawuje kierownictwo artystyczne nad organizowanym przez Fundację Carpe Diem cyklem koncertów „Organy – solo i kameralnie”. Prowadzi prezentacje 58-głosowych organów łódzkiej archikatedry. Jako wykładowca współpracuje ze Studium Muzyki Kościelnej Archidiecezji Łódzkiej. Jest członkiem Komisji Muzyki Kościelnej przy Kurii Metropolitalnej Łódzkiej oraz kierownikiem artystycznym cyklu „Dni Muzyki Organowej i Kameralnej w Archikatedrze Łódzkiej”.

Jakub Garbacz, oprócz działalności artystycznej, prowadzi studio nagraniowe muzyki klasycznej i wydawnictwo płytowe Ars Sonora. Pracuje jako wykładowca w Instytucie Mediów i Produkcji Muzycznej Akademii Muzycznej w Łodzi, gdzie prowadzi zajęcia związane z realizacją dźwięku i transmisji internetowych koncertów muzyki klasycznej. Jest współzałożycielem Polskiego Wirtualnego Centrum Organowego www.organy.art.pl.

Roman Gryń – trąbka (Poznań)
Bogdan Narloch – organy (Koszalin)

Roman Gryń należy do wirtuozów trąbki i wybitnych polskich wykładowców. Ukończył studia na Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Doskonalił swoje umiejętności u wybitnych pedagogów m.in. u Tiemofieja Dokshicera i Edwarda Tara w Bayreuth. W 1980 roku został laureatem Konkursu Młodych Trębaczy w Pabianicach, pięć lat później - Konkursu Gry na Trąbce w Gdańsku. Pracę zawodową rozpoczął w roku 1983 w Filharmonii Narodowej w Warszawie. W latach 1986-1988 pracował na stanowisku muzyka solisty w Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy, a od roku 1986 do 2007 był solistą i kierownikiem grupy trąbek w Filharmonii Poznańskiej. Ponadto współpracował z wieloma orkiestrami w kraju i za granicą, występując we wszystkich krajach Europy, a także w Kanadzie i USA. Roman Gryń jest profesorem zwyczajnym Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Akademii Muzycznej w Poznaniu, gdzie prowadzi klasę trąbki. W latach 2002-2020 w AM w Poznaniu pełnił funkcję kierownika Katedry Instrumentów Dętych i Akordeonu. Bardzo często zasiada w jury konkursów krajowych i międzynarodowych. Prowadzi warsztaty i kursy interpretacji w zakresie muzyki orkiestrowej, kameralnej i solistycznej.

Bogdan Narloch jest absolwentem Akademii Muzycznej w Gdańsku, w klasie organów prof. Leona Batora. Od wielu lat pełni funkcję dyrektora Międzynarodowego Festiwalu Organowego w Koszalinie oraz Festiwalu

Muzyki Organowej i Kameralnej w Słupsku. W latach 1995-2014 współorganizował coroczne Ogólnopolskie Kursy Interpretacji Muzyki Organowej, odbywające się pod patronatem ministra kultury. Prowadziło je wielu wybitnych europejskich organistów.

Bogdan Narloch jest profesorem zwyczajnym w Akademii Sztuki w Szczecinie, prowadzi też klasę organów w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Koszalinie. Jednocześnie aktywnie koncertuje. Na jego występy składają się zarówno recitale solowe, muzyka kameralna, jak i koncerty z orkiestrami. Występował w większości krajów europejskich (Belgia, Czechy, Dania, Finlandia, Francja, Litwa, Niemcy, Norwegia, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy) oraz w Izraelu, Brazylii, Urugwaju i na Tajwanie. W dorobku posiada wiele nagrań CD, m.in. z prezentacją historycznych organów i muzyką organową Pomorza. Zajmuje się też badaniami i ochroną historycznych organów na Pomorzu, współpracując z Urzędem Ochrony Zabytków.

Za swoją działalność profesor Narloch został odznaczony m.in. brązowym medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis przyznany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nagrodą Pro Arte Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury oraz nagrodą Koszaliński Orzeł w dziedzinie KULTURA, przyznany przez Prezydenta Miasta Koszalina. W 2021 roku otrzymał Krzyż Pro Ecclesia et Pontifice – wysokie odznaczenie dla osób świeckich, które przyznane mu zostało przez papieża Franciszka.

Andrzej Szadejko – organy (Gdańsk) godz 16:00

Andrzej Szadejko to kompozytor, dyrygent, organista, organizator życia muzycznego. Jest absolwentem Akademii Muzycznej w Warszawie i Hochschule für Alte Musik Schola Cantorum Basiliensis w Bazylei. Uczestniczył w 30 mistrzowskich kursach organowych, klawesynowych i na pianoforte w Polsce, Niemczech, Holandii i Szwajcarii. Muzyk pełni funkcję profesora Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz profesora wizytującego uczelni w Niemczech, Finlandii i USA. Od roku 1994 regularnie koncertuje w Polsce, Europie, a także w USA jako solista, kameralista i dyrygent. Był też finalistą i laureatem wielu konkursów organowych w Polsce i za granicą. Profesor Szadejko to również ekspert w dziedzinie historycznego budownictwa organowego, sprawuje nadzór nad wieloma projektami organowymi w Polsce, a także na Litwie i w Belgii, pełni też funkcję kuratora organów w Centrum Św. Jana w Gdańsku.

Założył i kieruje zespołem Goldberg Baroque Ensemble, z którym nagrywa premierowe wykonania kantat kompozytorów z Pomorza. Jako solista i dyrygent ma na koncie 30 płyt nagranych

dla wytwórni polskich i niemieckich, wielokrotnie nominowanych do nagrody Fryderyka oraz OPUS KLASSIK.

Oprócz działalności koncertowej zajmuje się także komponowaniem. Publikuje opracowania i artykuły naukowe w periodykach polskich i zagranicznych. Jego audycję „Organy Nieograne” emitował Program Drugi Polskiego Radia. Sam jest pomysłodawcą i organizatorem wielu artystycznych projektów i festiwali, m.in. Festiwalu ORGANy PLUS+@, cyklu „Koncerty dla Gdańszczan”, happeningów dla dzieci „Popiszczmy Razem”, konkursu plastycznego „...i zagrały organy”, międzynarodowych spotkań budowniczych organów Pomerania 2008, GdO Tagung 2018 – Międzynarodowy Zlot Miłośników Organów, festiwal „Moniuszko w Kościołach Warszawy”.

Obecnie jest szefem artystycznym serii MUSICA BALTICA i GDAŃSK ORGAN LANDSCAPE w renomowanej wytwórni niemieckiej MDG. W 2022 roku otrzymał prestiżową nagrodę OPUS KLASSIK w kategorii Najlepsza Premiera Światowa za album Oratorio Secondo J. D. Pucklitzta MUSICA BALTICA 9.

Przemysław Wawrzyniak – dudy szkockie (Poznań) Ewa Polska – organy (Lublin)

Przemysław Wawrzyniak jest muzykiem grającym na dudach szkockich, fletach irlandzkich – flażoletach, instrumentach perkusyjnych, jak bodhran i cajon.

Kiedyś, podczas podróży do Szkocji, odkrył piękno muzyki celtyckiej ze Szkocji i Irlandii, dziś sam wykonuje ją w dawnych i współczesnych aranżacjach. Występuje w tradycyjnym szkockim stroju-kilcie, co podnosi atrakcyjność wizualną jego koncertów. Gra jako solista, bądź też z towarzyszeniem innych instrumentalistów lub zespołów złożonych ze skrzypiec, akordeonu, instrumentów perkusyjnych, klawiszowych, harfy celtyckiej, gitary. Artyście często towarzyszą również orkiestry, chóry i organy kościelne.

Wawrzyniak współpracuje z wieloma wybitnymi muzykami, m.in. z Lindsayem Davidsonem – szkockim dudziarzem i kompozytorem, Diarmuidem Johnsonem – irlandzkim fletistą i poetą, Ewą Polską – organistką i Michałem Zatorem grającym na harfie celtyckiej.

Od 2016 działa w Stowarzyszeniu na Rzecz Efektywnych Metod Umuzyczniania, którego celem jest m.in. popularyzowanie gry na flażoletcie i innych instrumentach muzyki tradycyjnej. Organizuje warsztaty z udziałem uznanych muzyków z krajów kultury celtyckiej dla nauczycieli, animatorów amatorskiego ruchu muzycznego, a także koncerty i spotkania kreujące postawy muzycznej aktywności z zastosowaniem flażoletu. Muzyk również opracowuje i wydaje propozycje repertuarowe na flażolet.

Ewa Polska to absolwentka Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w klasie

organów prof. Piotra Grajtera i prof. Radosława Marca. Swoje umiejętności muzyka-instrumentalisty doskonaliła podczas kursów i warsztatów interpretacji muzyki organowej prowadzonych m.in. przez: J. Regnerę, J. Gembalskiego, T. Stangiera.

Artystka jest laureatką konkursów organowych i kompozytorskich. Występowała na wielu prestiżowych międzynarodowych festiwalach muzyki organowej, m.in. w Czechach, Niemczech, Francji, Jastrzębiej Górze, Warszawie, Krakowie, Poznaniu. Zajmuje się kameralistyką fortepianową, klawesynową i organową. W latach 2000-2018 była związana muzycznie z Bydgoszczą, m.in. jako nauczyciel akademicki na Wydziale Edukacji Muzycznej tamtejszej Akademii Muzycznej. Na koncercie ma projekty kulturalne z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Pomorskiej, Capellą Bydgostiensis, zespołami kameralnymi oraz aktorami i wykonawcami muzyki rozrywkowej, np. z Maciejem Zakościelnym, Czesławem Mozilem, Tymonem Tymańskim czy Arkadiuszem Jakubikiem. Ewa Polska jest pomysłodawcą, inicjatorem oraz dyrektorem artystycznym koncertów organowych w województwie kujawsko-pomorskim oraz mazowieckim, odbywających się regularnie od 2000 roku. Pełni też funkcję wiceprezesa Stowarzyszenia PRO MUSICA ORGANA. Od roku 2019 związana ze środowiskiem muzycznym w Lublinie, gdzie zaangażowała się w projekt Organy Lubelszczyzny oraz działalność Stowarzyszenia ANTHIL w zakresie wsparcia artystycznego przy Kazimierskim Festiwalu Organowym.

Tomasz A. Nowak – organy (Münster) godz 16:00

Tomasz Adam Nowak ukończył z wyróżnieniem studia na warszawskiej Akademii Muzycznej w klasie organów Joachima Grubicza w 1987 roku. Naukę kontynuował w Monachium u Franza Lehrndorfera, w Amsterdamie u Ewalda Kooimana oraz w Paryżu u Marie-Claire Alain. Ukończył też studia muzyki kościelnej w Wyższej Szkole Muzycznej w Essen.

Artysta jest laureatem wielu międzynarodowych konkursów organowych, m.in. Liszta w Budapeszcie, Böhma w Lüneburgu, Karla Richtera w Berlinie, Bacha w Wiesbaden oraz – jako jedyny Polak w ponad 50-letniej historii konkursu – zwycięzcą Międzynarodowego Konkursu Improwizacji Organowej w Haarlem w Holandii. W 2001 roku objął stanowisko profesora organów i improwizacji w Hochschule für Musik Detmold, gdzie kieruje katedrą muzyki kościelnej; został też organistą tytularnym w kościele św. Lamberta w Münster (Westfalia). Prowadzi międzynarodowe kursy z zakresu interpretacji i improwizacji organowej.

Tomasz Adam Nowak koncertuje w większości krajów europejskich, występował w wielu ważnych kościołach i salach. m.in. w katedrach w Berlinie,

Monachium, Kolonii, Pasawie, Brukseli, Wiedniu, w Teatrze i Filharmonii Berlińskiej, Gewandhaus w Lipsku, Filharmonii Petersburskiej, także w Bilbao i w Warszawie.

Wykładał podczas międzynarodowych kursów mistrzowskich, zasiadał w jury międzynarodowych konkursów organowych w Chartres i Haarlemie. Dokonał nagrań dla Polskiego Radia oraz niemieckich rozgłośni radiowych. W latach 1994-2018 w Niemczech, w cyklu koncertów, wykonał ośmiokrotnie wszystkie dzieła organowe J. S. Bacha. W 2001 roku utrwalił komplet tych dzieł na 12 płytach kompaktowych. Dopełnieniem jego działalności artystycznej jest współpraca z różnymi orkiestrami symfonicznymi w Niemczech i za granicą oraz sprawowanie kierownictwa artystycznego na Międzynarodowym Festiwalu Organowym Westfalia-Lippe.

Festival

IM. STEFANA DORAWY

Bazylika konkatedralna
Świętej Trójcy w Chełmży
godzina 16:00

letnie koncerty

25 CZERWCA

9 LIPCA

23 LIPCA

6 SIERPANIA

20 SIERPANIA

3 WRZEŚNIA

Chór 441 Hz (Gdańsk)
Anna Wilczewska – dyrygent

Jakub Garbacz – organy (Łódź)

Roman Gryń – trąbka (Poznań)
Bogdan Narloch – organy (Koszalin)

Andrzej Szadejko – organy (Gdańsk)

Przemysław Wawrzyniak
– dudy szkockie (Poznań)
Ewa Polska – organy (Lublin)

Tomasz A. Nowak – organy (Münster)

Dyrektor artystyczny: Tomasz Niżygorocki

2023

Festival

IM. STEFANA DORAWY

Dofinansowano ze środków:

Urząd Marszałkowski
Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
w Toruniu

POWIAT TORUŃSKI

Miasto
Chełmża

Patronat honorowy:

Marszałek Województwa
Kujawsko-Pomorskiego
Piotr Całbecki

Bp Wiesław Śmigiel
biskup toruński

Współpraca:

Powiatowa i Miejska
Biblioteka Publiczna
im. Juliana Prejsa w Chełmży

Organizatorzy:

TUMSKA 14

Parafia Chełmża

Dyrektor artystyczny: Tomasz Niżygorocki

Przygotowanie organów w Bazylice: Michał Klepacki

Zapowiedzi koncertowe: Alina Brzozowska, Tomasz Niżygorocki

Opracowanie: Alina Brzozowska

Skład i łamanie: Magdalena Kwiatkowska

Teksty: Tomasz Niżygorocki, Alina Brzozowska